

ALJASKA

The Last Frontier ali Land of the Midnight Sun, kot pravijo Aljaski vam bo gotovo razkrila vse njene čare. Alaska kot se pravilno piše v aleutskem jeziku pomeni »dežela, ki ni otok«. Prvotno se je ime nanašalo samo na polotok Alaska, šele kasneje se je to ime poprijelo cele dežele. Na njenem skrajnjem zahodnem delu je samo štiri kilometre oddaljena od Rusije. Gre za Diomedsko otočje v Beringovem prelivu. Leta 1867 so jo takratne Združene države, po hudem in dolgem pogovoru v kongresu za borih 7,2 milijona dolarjev kupile od carske Rusije. Rusi se še danes najbrž kesajo zaradi te napake. Po celi deželi je še viden vpliv staroruskih naseljencev, veliko je še pravoslavnih cerkva, nekatera geografska imena zvenijo povsem rusko. Rusi so tudi na veliko pobijali prvotne naseljence Eskime in Indijance.

S svojimi 2452 kilometri dolžine, še danes predstavlja spoštovanja vreden dosežek, saj so se graditelji spopadli z hudimi težavami, predvsem vremenskimi, hudourne reke so sproti odnašale mostove, mraz jim je ustavljal stroje, prečkati so morali visoke prelaze. Doline in nižine so večinoma ledeniškega izvora. Na Aljaski je še vedno izredno veliko ledenih gmot. Večina zemlje ni primerna za poljedelstvo. Gozdovi pokrivajo približno 1/3 države, središče lesne industrije pa je na jugovzhodu. Aljaska leži v vulkanskem pasu - delu ognjenega prstana Tihega oceana. Večina še delujočih vulkanov je na Aleutskih otokih, ki se raztezajo na jugozahodu. V narodnem parku Katmai, na Aleutskem polotoku je Dolina deset tisoč dimov (Valley of the Ten Thousand Smokes), ki je ostanek močnega izbruha gore Katmai leta 1912. Na Aljaski so pogosti tudi potresi. Podnebje je zmerno in z veliko padavinami.

NARAVNA BOGASTVA

NAFTA

Po letu 1977 so začeli na Aljaski načrtno izkoriščati velikanske zaloge nafte in od takrat je znana predvsem po tem. Po naftovodu s premerom 1,2 metra, ki teče vse od zaliva Prudhoe Bay na severu do Valdeza na južni obali Aljaske vsak dan 12 črpalnih postaj prečrpa dva milijona sodčkov surove nafte. Ekologi so nenehno zaman opozarjali na občutljivo ravnovesje naravnega okolja in veliko nevarnost. Njihovih svaril niso resno upoštevali, dokler se ni zgodila katastrofa. 1989 je supertanker Exxon Valdez nasedel pred obalo Valdeza in iz katerega je izteklo 41 milijonov litrov nafte. To je pomenilo pravo ekološko katastrofo za živali na morju in na obali ožine Prince William Sound. Vsemu silnemu napredku navkljub pa je še vedno ostalo dovolj območij, kamor še ni stopila človeška noga in se jih je civilizacija izognila v velikem loku. Tako bo najbrž tudi ostalo, ko bodo naftna polja izčrpana, ne bo več dobička in naftna industrija se bo umaknila. Ostale pa bodo rane v okolju, ki se še dolgo ne bodo zacelile.

ZLATO - mesto Fairbanks

Mestu Fairbanks šteje več kot 30,000 prebivalcev in leži na obrežju Chena River, ob gorovju Brooks Range. Mesto je bilo ustanovljeno leta 1901, ko je kapitan E. T. Barnette postavil začasno trgovsko postojanko na bregu Chena River. Leta 1903 so v okoliških hribih odkrili zlato in takrat so prihrumele trume zlatokopov. Mesto je nato hitro raslo, ime pa je dobilo po republikanskem senatorju Charlesu W. Fairbanksu iz Indije, ki je kasneje postal celo ameriški podprecednik. V mestu srečaš Indijance, Eskime, lovce na kožuhovino in v starem delu je še vedno čutiti duh prvih priseljencev. Prav njim v spomin stoji spomenik na trgu Golden heart Plaza. Indijanci iz plemena Athabasca so z življenjem v mestu povezani samo z eno stvarjo, z alkoholom. Kot klošarji pri nas se zbirajo na glavnem trgu, se glasno prepirajo med seboj in delajo sive lase lokalnim turističnim delavcem. Odrinjeni so na rob družbe in obsojeni na životarjenje vendar se iz dneva v dan dobro preživljajo.

ANTROPOLOŠKI MUZEJ

Ena med mnogimi zanimivostmi Aljaske je tudi muzej. Na griču nad mestom Fairbanks stoji Alska University. V tem kompleksu je tudi zelo zanimiv antropološki muzej. V njem je prikazana celotna zgodovina Aljaske še od časov, ko se je Beringov preliv lahko še prepešalo.

NARODNI PARK

Na jugu je narodni park Denali v katerem leži tudi najvišja gora Severne Amerike Mt. McKinley. To je hkrati tudi najbolj obiskan narodni park na Aljaski, zato je zaprt za osebni promet.

V parku je možno videti:

Rosomah

Rosomah je zelo okruten lovec. Čeprav je majhen lahko ubije srno in druge velike živali.

Snežna sova

Snežna sova živi na Antarktiki. Zaradi svojega belega perja je na snegu skoraj nevidna. Tako skrita preži na svoj plen.

Grizli

Grizli je zelo divji medved. Čeprav je dovolj močan, da bi lahko ubijal velike živali, hrani se večinoma z ribami.

Los

Los je največji predstavnik jelenov. S široko razprtimi kopiti in dolgimi nogami se lahko prebija po visokem snegu in blatni zemlji.

Karibu

Karibu je velik severni jelen, ki se potepa po severni Kanadi in Aljaski. Samci se z glasnim rjojenjem poženejo v boj z rogovi in se potegujejo za naklonjenost samic.

Arktični zajec

Arktični zajec z močnimi zadnjimi nogami poskakuje po tundri. Bel zimski kožušček mu pomaga, da se skriva v snegu.

ALJAŠKI MALAMUT

Zgodovina

Aljaškega Malamuta so imenovali kralj delavnih psov, vendar pa so nekateri spodbijali ta naslov in se niso strinjali zaradi svojih priljubljenih pasem. Njegova moč in vztrajnost za dolgo in naporno vleko tovora se ne more primerjati z nobeno drugo pasmo. Ime malamut izvira po Inuitskem (eskimskem) plemenu Mhalemuton, ki je živel ob reki Anvik na Aljaski. Če ruski car Aleksander 11., ne bi prodal Aljaske zaradi prazne državne blagajne, bi bila danes to ruska pasma, tako pa je ameriška. Pleme Mhalemutov je cenilo svoje pse in zanje skrbelo z veliko pozornostjo za razliko od drugih plemen te arktične pokrajine. Čeprav se zgodovina malamuta odseva daleč nazaj v zgodovino, ta ni zavita v meglo, kot je za ostale pristne pasme. V polarnem mrazu so bili malamuti edine živali, ki so jih uporabljali za prevažanje in so preživele. Pasma se skozi proces naravne selekcije in po veliko človeških generacijah razvila in tako postala primerna za eskimske potrebe. Malamut ima grobo in debelo dlako, njegova volkasta poddlaka pa ga ščiti v ostrih zimskih dnevih, prav tako pa je primerna za letošnje življenje na prostem. Malamute so Inuiti uporabljali tudi pri lovu na tjujenje in za gonjo severnih medvedov, predvsem pa so jih uporabljali za vleko. Aljaški Malamut je pes visoko cenjenih karekeristik, to pa sta predvsem ljubezen do dela in ljudi.

Opis pasme

Prihaja iz Združenih držav Amerike. Pojavil se je že v starem veku. Za prvotno uporabo so ga uporabljali za vleko sani ali lovca. Danes pa je uporaben še, kot družabnik ali za tekmovanje s sanmi. Njegova življenjska doba je okrog 12 let, tehta tudi 39 - 56 kg, visok pa je 58 - 71 cm. Njegova koža je zelo pisana, saj vsebuje kar nekaj barv : črna in bela, siva in bela, ... Čeprav je aljaški malamut podoben volku, je prijazen pes. Ni povsem zanesljiv, vendar se rad otrese ponosnega videza in se prepusti igri z otroki ali psi, ki jih pozna. Je izjemno močan in vztrajen pes z globokimi prsmi. V Kanadi in ZDA je priljubljen, kot spremljevalec. Potrebuje veliko gibanja in izkazal se je, kot dober tekmovalni vlečni pes.

JEZERA

V majhni vasici Carcross živijo predvsem Indijanci in nekaj potepuških malamutov. Leži ob cesti, ki povezuje pristanišče Skagway na Aljaski z notranjostjo Yukona. Poleg trgovine in majhnega hotela premorejo celo letališče, ki leži le kakih 100 m stran od velikanskega jezera Tago Lake. Prav zaradi tega tukaj živijo predvsem od ribolova, saj je jezero zelo

bogato z ribami in podobnim plavajočim življenjem. Dobrih deset kilometrov severno od Carcrossa leži Spirit Lake, ob katerim je majhen kamp. Jezero je zelo zanimivo, saj je polovica povsem plitva. Voda ni globlja od enega metra, zato je tudi precej topla, vsaj za tukajšnje razmere. Barva te vode je čudovita zelena, obala jezera pa je poraščena z gostimi smrekami.